

גיליון 99

אפריל 2023 • ניסן ה'תשפ"ג

מוֹטִיב

על שם ליאורה דיין

ירחון בנושא שירה וספרות עברית

כַּמֶּטֶט ...



אירנה אוריקונובלוב
אילנה בראוךברוידא
צביקה גיא
עידית יוגב־אשכנזי
רונה כהן
גלי כרמלי־שרים
אופיר מוהבן
יוחאי סער
נטלי ציטיאט
הדס שלמה

גיליון 99 מתחיל...

גם לנו קשה להאמין, אבל אנחנו עוד מעט מגיעים לגיליון המאה שלנו. לכן בגיליון זה, גיליון מספר 99, בחרנו באופן סמלי לעסוק בנושא "כַּמְעַט"...

בגיליון הפעם תוכלו לקרוא שירים וסיפורים על הרגעים האלה שקרובים למטרה, קרובים להישג, קרובים להגשמת החלום הגדול.

נעצור יחד בנקודה הקריטית הזו של הכמעט, כדי לתאר את התחושות לפני הצעד האחרון, את הציפייה להשלים את המסע, את הידיעה שיש עוד שלב קטן שחסר כדי להגיע ליעד.

קריאה מהנה,

אלירן דיין, יאיר בן-חור, רובי גורדון, עמליה ויניק

את הגיליון נפתח הפעם בשיר של רות רוזנפלד.

כמעט במרחק נגיעה / רות רוזנפלד

הַנְעֵתִי כַּמְעַט	כַּמְעַט הַצְלַחְתִּי
לְקוֹ הַסִּיּוּם	לְפָרֵץ אֶת תְּקֵרַת הַזְּכוּכִית
טְרוּפַת נְשִׁימָה.	בְּדֶרֶךְ לְבָמָה.
כַּמְעַט מְצֵאתִי אֶת הָאֵצֶר,	מְרַגֶּשֶׁה אֶת הָאֵשֶׁר
עֲמֵק בְּתוֹךְ הָאֲדָמָה.	כַּמְעַט בְּמִרְחָק נְגִיעָה.

ירחון "מוטיב" הוא כתב עת מקוון לעת עתה המתפרסם אחת לחודש. כל גיליון יעסוק בנושא שהמערכת תבחר, ויפורסמו בו עשר יצירות. העבודה בירחון מתבצעת בהתנדבות מלאה, אי לכך אין לצפות לתגמול כספי כלשהו על פרסום יצירות, לרבות לא לתמלוגים כלשהם; בשליחת היצירה לפרסום מאשר היצר את אפשרות פרסומה בירחון, ולא יהיו ליצר השגות או טענות באשר לפרסום או לאי-פרסום יצירתו בירחון.

ליאורה דיין ז"ל הייתה אוהבת אדם. אהבתה הגדולה ביותר הייתה למילה הכתובה ולקריאת ספרות ושירה, ואותם קראה עד סוף ימיה.

ירחון "מוטיב" נוסד לזכרה ונושא את שמה.





"שלום ד"ר, שלום אימא. לפנות אלייך ב'אימא' או שאת מעדיפה שאפנה אליך בשמך?" שמעתי פתאום קול מבין הרגליים שלי אחרי ששעשרה שעות של צירים.

לאחות המיילדת היה מבט מבוהל, בעלי התעלף ונחת בקול חבטה לרצפה. התינוק שלי שהיה עם הראש בחוץ בלבד, שמר על קור רוח והמשיך לדבר, "אני מניח שתעדיפי אימא, צוהריים טובים, אימא".

האחות המיילדת התעלפה גם.

"צוהריים טובים", גמגמתי חוזה מכול של רגשות. בחיים לא חשבתי שהדבר הראשון שאגיד לילד שלי זה 'צוהריים טובים'...

"אימא, כפי שאת נוכחת לדעת, אני כמעט בחוץ. אך לפני זה, יש לי כמה שאלות לשאול אותך, האם תסכימי בבקשה?" היה לו קול עמוק. הוא עישן בתוכי? ממש מקווה שלא כי אני הפסקתי לעשן בשבילו וזה יהיה ממש לא הוגן.

"כן... תשאל", בקושי מצליחה להוציא את המילים מהפה.

"במה את עובדת?"

"פקידה".

"אני מבין... אמר בטון מעט מאוכזב, "וזה שנקרא אבא, במה הוא עובד?"

"כרגע בין עבודות".

"אני מבין", אמר בטון לא מרוצה... "והיכן אנחנו חיים, גרים?"

"באשדוד".

"בבית פרטי?"

"בדירה".

"קנויה?"

"שכורה".

היה שקט מתוח, ואז הוסיף, "באיזה מסלול הושקע הכסף בעבור לימודי והשכלתי העתידיים?"

"חשבנו להתחיל קרן כזאת ברגע שנצליח לסגור כמה חובות..."

"ארקיי, זה מספיק", חתך לי את המשפט, "נכון לעכשיו כלל הפרטים בעסקה לא עומדים בדרישה שלי, לכן אני נאלץ לדחות אותה. אני קובע לנו מפגש נוסף בעוד תשעה חודשים, ואני מקווה בעבור שנינו שדברים יהיו שונים עד אז. היה נעים להכיר, כל טוב" – וחזר פנימה.

קמתי מהמיטה והתחלתי לחפש בתיק, בדוק יש לי פה סיגריה איפשהו.



0099

כְּמַעַט...
אפריל 2023
ניסן ה'תשפ"ג

02

עידית יוגב'אשכנזי



מוקדמות

קריאת קרב נזעקת מפיו
למשמע ירית הפתיחה
דרוכה
את מזנקה,
נלחמת על מקומך
כאלו חייך תלויים בכך
אך בלב המקדים במנוסה
שוב מזדחלת תבוסה
עוד בטרם



0099

כַּמְעַט...
2023 אפריל
ניסן ה'תשפ"ג

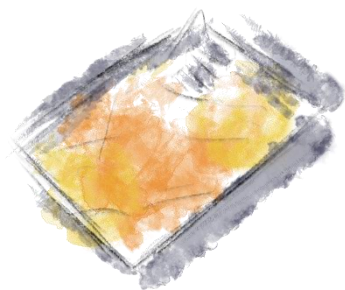
03

נטלי ציטיאט



חלום

הִזְתָּה בְּרַכָּה
הוֹמָה לְמַקְנָה
וּמְדַרְיָה שְׁאֵמְרָה :
תּוֹכְלִי לְהַכְגִּס רַק אִם
תְּשַׁלְּמִי סוּף־סוּף
עִם מָה שְׁיִשׁ
עִם כָּל מָה שְׁיִשׁ
אִם תִּרְפִּי מִהַמְאָבָק
שִׁיחָה אֶתְרֵת
וְיִדְעָתִי
שְׁלֵא אוּכַל לְשַׁחֲוֹת וְנוֹתְרָתִי
עַל אֲדָמָה חֲרֻבָּה.



גלי כרמלי-שרים



אין כניסה

שְׁלֵטִים בְּחוּצוֹת הָעִיר
אֵין כְּנִיסָה
רְחוּבוֹת מִתְּפִלִּים
מִזְכִּירִים מִשָּׂהוּ מְרָ.

חֲצִים עַל קִירוֹת
מִינְה בִלְבָד
כִּי יִשָּׂר זֶה מִסְכָּן
אֶתָּה שָׁם.

אֶבֶל אֲחֵרֵי מְבוֹכִים
אֲרָכִים וְקָשִׁים
בְּכָל זֹאת אֶמְצָא
אֶת הַדֶּרֶךְ אֵלֶיךָ.

וְאֶתָּה עַל כֶּסֶּא גְבוּהָ
עֲגִף כְּמוֹ אֲחֵרֵי מְנוּסָה
וְלִיד הַכֶּסֶּא יֵשׁ שְׁלֵט
אֵין כְּנִיסָה.





טעמים של פעם

פעם בקִּשְׁתָּ

שְׁאֲתָאָר לְנוּ טַעֲמִים

וְאָנִי נֶעֱנִיתִי לְבִקְשָׁתְךָ

לְלֹא כְּחֵל וְסָרָק.

מְתוּק

הוּא כְּמוֹ רֶטֶט עַל הַלְשׁוֹן

נְגִיעָה דַּקָּה

שֶׁמְחַדֵּיךָ עֵנֵג לְתוֹךְ כָּל בְּלוּטָה

וּמְלִיחָה

מְלִיחָה זֶה לְחוּשׁ

בְּחוּל חֵם, רֶטֶב אֶף יָבֵשׁ,

מִתְפַּזֵּר וְנוֹזֵל בְּכָל חֶכֶךְ

כְּשֶׁחֲמוּץ

הַכֵּל נֶשְׁנָק וּמִתְפַּרֵץ

פְּנִיךָ הַיְפוֹת

מִתְקַפְּלוֹת אֶל תוֹךְ פִּיךָ

לְשׁוֹנְךָ מְגִלְגֶּלֶת פְּנִימָה

אֵת קְפָלֵי עוֹרְךָ

וְהַחֲרִיפוֹת,

הוּ הַחֲרִיפוֹת

אִיךָ הִיא מִשְׁתוֹלְלֶת לְלֹא שֶׁבַע

כְּמוֹ אֵשׁ בְּשֶׁרֶה הַקּוֹצִים

שֶׁל נִקְבוּבֵי לְשׁוֹנְךָ

אֵשׁ יוֹקֶדֶת וּמְגַרָּה

לֹא נוֹתֶנֶת מְנוּחַ

עַד שֶׁתִּשְׁטָפֵי אֶת מַכְאוּבְךָ.

פֶּעַם גַּם טַעַמְתִּי אוֹתְךָ

וַיִּמָּה יְכַלְתִּי לְתֹאֵר ?

לְטַעַם אוֹתְךָ הִיָּה לְהִטְבִּיעַ

אֵת כָּל חֵלֶל פִּי

בְּיָם מְתוּק עַד כְּאֵב

שֶׁמְלִיחוּתוֹ מִיְבֹשֶׁת אֵת לְשׁוֹנִי

יָם שֶׁנִּשְׁפָּף אֶל תוֹךְ גְּרוֹנִי,

מִחְמִיץ אֵת קִבְחִי

מִקְפָּל לְתוֹכוֹ אֵת כָּל הַיּוֹתִי

עַד שֶׁגּוֹפִי בּוֹעֵר מִהֶלְקֵבוֹת

שֶׁטַעַמְךָ הַחֲרִיף

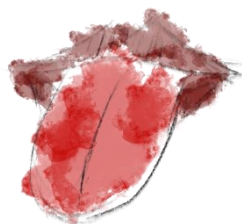
הַצִּית בְּנִימֵי נֶפְשִׁי.

נִשְׂרָפְתִי עַד חֵם

נִחְרָף גּוֹפִי עַד לְשֵׁד עֲצָמוֹתִי

עַד שֶׁלֹּא נוֹתֵר וְלוֹ חֵלְקִיק

מִלְכָּד אֶפֶר לְרִגְלֶיךָ.





הדמות הארוכה האזוקה בדיה ורגליה לא זעה, וגם אם הייתה מנסה לזוז, הרי שהרצועות הגמישות שריתקו אותה אל גלגל התנופה העצום לא אפשרו לה כל נייע. קול עצום ונמוך של חיכוך ברזל בברזל מילא את חדר המכונות האפל. ריח שמן, סולר וזיעה גברית. גלגל התנופה נע על צירו, מהדק את הרצועות בכמה מילימטרים. אנקה חנוקה נשמעה מכיוון הגבר הכפות כשהתגבר הלחץ המופעל עלי.

"יוסי, מעכת אותו לגמרי, שחרר קצת", הקול הנשי שעלה מפנית החדר לא נשמע אמפתי או רחום, אלא פשוט ציין עובדה, כאילו סיפר על מזג האוויר.

גבר כבד הגיח מן הצללים, צולע קלות, והחל להתעסק במנגנון בקרה משוכלל שכלל מנופים, מתגים וכמה מחוונים. הרעע המתכתי נשמע שוב כשהגלגל הגדול סב על צירו קלות, הפעם לצד השני. הגבר הגדול הביט אל פנית החדר בשאלה, ומשנענה בהינדר ראש, דידה לו מרוצה חזרה אל הצללים.

"נו, ברנע, הספיק לך?" אישה קטנתקומה, כמעט ילדה במידותיה, קמה מכיסא עץ שהיה צמוד אל אחד הקירות. האישה נעמדה אל מול הגבר והביטה בו באדישות, כאילו היה שוכב להנאתו על מיטת שיזוף ולא קשור על גלגל עינויים ימריביניים מאולתר. היא הקיפה בצעדים קטנים ומדודים את המתקן שפעם שימש לליפוף סלילים מגנטיים של מחוללי זרם רביע-עוצמה. עקבי מגפיה נקשו על רצפת הבטון החשוף. היא הלכה עד לקיר שממול, נעמדה רגע, שלחה יד ימין וליטפה באצבע המורה שלשלת מתכת כבדה שרותקה אל הקיר בטבעת מסיבית.

הדמות המיוסרת שמולה פלטה אנחה. האישה פנתה והביטה בו בפיוזור נפש, צועדת לאורך הקיר עד שהגיעה אל סבכת מתכת חלודה שאליה מחוברים כמה אזיקים תקינים. האישה אחזה באחד האזיקים, משכה בו, כמו אומדת את חוזקו. האזיק, שעמד במבחן השמייע צליל קרקוש מאיים.

היא הסתכלה באזיק עוד רגע קט, ואחר כך כאילו גמלה בה החלטה חשובה, פנתה שוב אל גיבן הצללים.

"יוסי, תן לו קצת פליפ", ואל הגבר הכפות סיננה, "אפשר לסיים את זה בכל רגע, זה רק תלוי בך, אתה יודע..."

הכבד פנה שוב אל לוח הבקרה, הזיז כמה מנופים ולחץ על כפתור או שניים. קול הפעלת משאבה הידראולית מלווה בחריקה מחרישת אוזניים נשמע כאשר גלגל התנופה ועליו האטרייה האנושית נע שוב, הפעם אנכית על ציר נוסף חבוי מן העין. הגבר הכפות עשה מסלול חצי מעגלי ובסופו מצא עצמו כשראשו מטה ורגליו מעלה.

האישה הזערורית הביטה בעניין במחזה, כמעט מתפעלת. המפעלים הישנים האלה של טרום המהפכה אף פעם לא שעממו. זה היה ממש מגרש משחקים לחוקרי קונגלומרט נמרצים ויצירתיים כמוה. חיוך דק נמשך על שפתיה כאשר הדמות ההפוכה נרעדה לפתע, והשמייעה קול – הראשון מאז לכרו אותו לפני שלושה ימים.

"די... אני אדבר... די עם החרא הזה... תורידו אותי".





מיִשְׁהוּ הַצְּמִיחַ לִי כְּנָפִים

עַד מְחַר

עַד שֶׁתְּחַלֵּף הַשָּׁמֶשׁ

מיִשְׁהוּ הַשָּׂאִיל אֶת הַכְּנָפִים

לְמַדִּידָה קֶצֶרָה

וּמְגֻשָּׁמַת.

וּבְטָעוֹת הַמְתוֹקָה שֶׁתִּיָּהֵן הַתְּאִימוֹ,

אֲחוּזוֹת בְּסִקָּאפּוֹלוֹת,

נוֹגְעוֹת בְּאֶפֶק,

שְׁתֵּי כְּנָפִים טְהוֹרוֹת אוֹתִי הָרִימוֹ

קֶצֶת לְבָלוֹת

בְּמַעֲלֵה הַדֶּפֶק.

מיִשְׁהוּ הַצְּמִיחַ לִי כְּנָפִים

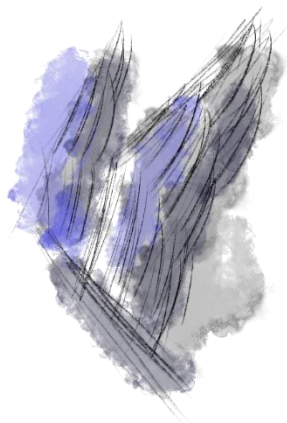
עִם מְגַע שֶׁל מְשִׁי

וְלִטוֹף שֶׁל רוּחַ...

עַד שֶׁתִּתְחַלְּפוּ בְּזוּג יָדַיִם

עִם סָפִין בּוֹטְשָׁת

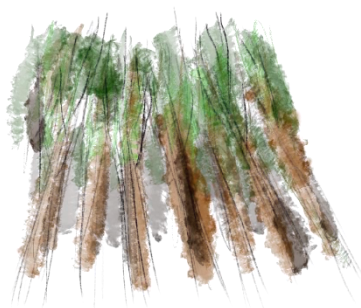
בְּגָבִי, שְׁחוּחַ.





מעל ברכת השחיה שלט הזפרון :
"גן הורים". רק עצי ארן גדלים בו
דקים וגבוהים. אני יוצאת מן המים,
מצמידה בטן רטבה למשטח הסלע החם,

עיני נשואות לענפים, מטפסות
אל הוריהם של סבי וסבתי,
מחשובתי מחלקלות עמקות ממימי הברכה
אל נהרות פחלים ורחבים
בארצות ששמותיהן נלחשים בשקט :
גרמניה, רומניה. אני עוצרת את נשימתי
ומתה כמותם. הופכת לגזע עץ
עד שצל מקרר את האדמה
כמו דוחף אותי לדשא הירק,
עוד לא הזמן שלך להתרץ חריצים.





מלכת הכמעט

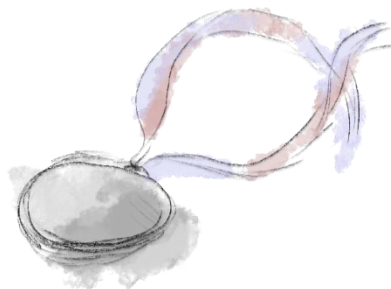
כְּשֶׁהִגִּיחָה לְעוֹלָם בְּשִׁבוע שְׁלוֹשִׁים
עַל חֲיִיהָ נִלְחַמוּ כְּמַעַט כָּל הַרוֹפְאִים
אֲצִבוּ מַצְבָּהּ, דָּחְפוּ צְנוּרוֹת
הַכְרִיזוּ "זֶה גַם שְׁלֵא הִיָּה כְּכָר דּוֹרוֹת".

הִיא כְּמַעַט הִיָּתָה מְלֻכַת הַכְּתָב
כְּשֶׁדָּנִי הַזְּמִין אוֹתָהּ לְמִסְבָּה
אֲכַל אֲזֵי חֵן הִגִּיעָה, הוּא הִסְתַּחֲרַר
וְהִיא נִשְׁאַרָה מְאַחֵר עִם אַחֵר.

הִיא כְּמַעַט הִיָּתָה אֶלּוּפַת הָעוֹלָם
כְּשֶׁבִקְרַב הַמְּכַרֵּעַ דָּמָם הָאוֹלָם
הַשׁוֹפֵט אֲזֵי הִצְבִּיעַ לְצַד הַנְּגֻדִי
הִיא נִאֲלָצָה לְהִסְתַּפֵּק בְּמִקוֹם הַשָּׁנִי.

הִיא כְּמַעַט הִגִּיעָה לְגִיל שְׁלוֹשִׁים
כְּשֶׁמִּחְלָה בָּהּ פְּשִׁתָּה וְהַכְרִיזוּ הַרוֹפְאִים
"לֹא נוֹתֵר לָךְ עוֹד זְמַן, מִהְרֵי לְהַפְרֹד"
וְעַכְשָׁו מוֹל הָאָבֶן נוֹשְׂאִים לָהּ הַסֵּפֶד.

הִיא הִיָּתָה כְּאֵן רַק מַעַט
מְלֻכַת הַכְּמַעַט.





רותם אהבה לראות שאריות של ספגטי חצי לעוס צפות באסלה, כשרק לפני כמה רגעים הן היו דופקות לה כל כך חזק בפננכו של הבטן בכעס. את הטריק הזה של להוציא הכול החוצה היא גילתה ממש במקרה בגיל ארבע-עשרה.

זה היה ביום שישי. היא הייתה אמורה לצאת עם חברות. ובאותו ערב אבא שלה אמר שאסור לה לצאת. ואימא שלה כרגיל לא אמרה כלום. שזה אותו דבר כמו להגיד לה שאסור לה לצאת. ושאבא צודק, ושאין שהוא מתנהג ככה צריך להיות וזוה ממשממש סבבה לשתוק.

ורותם שתקה. ככה צריך", אומרות הצעקות שלה שעולות מהבטן לראש ובגללן היא חייבת לישון כל היום לפחות עד 15:00 ולהסתובב כל הלילה עם בנים ולא לאכול דברים משמינים ולצחוק ממש חזק כשמישהו מסתכל ולא לענות אפילו, אם אפשר, עדיף לשתוק.

ובארוחת שישי, בדיוק כשהיא חשבה כמה ההורים שלה קשים ואין לה כוח לכל החוקים, אבא שלה שם לב שהיא לא אוכלת.

אז הוא נעמד והבהיר שזה לא מקובל מבחינתו. וככה הוא רוצה שיהיה במשפחה: כל שישי בארוחה

כולם יושבים לשולחן. נהנים מהאוכל ומהשיחה השבועית של איך בלימודים ומה עשית? ומרוכב שהוא רצה שכולם יחייבו וייהנו הוא לא שם לב שרותם סובלת.

בסוף היא אכלה...

והיא עוד לא הספיקה ללעוס וכבר נהיה לה האיכסה הזה בבטן שהפעם הפך לכאב של ממש. והיא נשבעת שהיא לא יודעת איך הכעס בעט בה מבפנים והתערבב עם כל תפוחי האדמה הטעימים. אז היא קראה לעזרה. וזה קשה גם לשתוק וגם לקרוא לעזרה ביחד.

היא לקחה כדורים... כזה כדורמטיות כמו שעושים בסרטים. ומובן שבכית שלה היה רק אקמול, אז היא זרמה ולקחה הכול. שזה איזה שבעה או שמונה בסך הכול ולא מתים מזה...

רותם קראה על גב הקופסה: אקמול – משכך כאבים ומוריד חום. אבל הוא בכלל לא עזר לשכך את הכאב בבטן, במיוחד כשאבא שלה כעס שהשישי שלו נהרס בגללה. או שאולי הוא התבייש שיצאה לו בת כזאת רגישה ומרדנית? אז הוא צעק על אימא שלה: "תראי מה עשית! הילדה מפונקת ואת שותקת", ואז הוא פנה אל רותם: "זה בגלל שאת כל היום מסתגרת בחדר ורק בלילה ערה!" ונפלט לו גם: "תחזירי את הילדה הקטנה שהיית בחזרה."

ופתאום מהלחץ אימא שלה התעוררה לחיים ובטעות גם צעקה: "תגידי, את אמיתית?! יכולת כמעט למות, זה מה שרצית?"



והצעקות עלו מהבטן של רותם לראש, כמעט למות? מי בכלל מת מאקמול? רציית תשומת לב... זה הכול – אבל היא המשיכה לשתוק.

ואז נזכרה איך בלילות היא הייתה יושבת מול המחשב בחדרה שעות והיה איזה גל מכיתה ח' שהיא הייתה דלוקה עליו על כל הראש, והייתה מדברת איתו על כל מיני דברים שנשמעו לה ממש חשובים, כמו אהבה ולימודים. והוא תמיד היה אומר שהחיים חרא והוא רוצה למות והיא חשבה שזו בעצם מין תחרות כזו מי יותר מסכן.

ועכשיו היא הרגישה שהיא קצת ניצחה כי כדורים ביום שישי זה הרבה יותר ממה שהוא אי פעם עשה. היא כמעט מתה.

ואז הוציאו את הזונדה ורותם נכנסה לשירותים מוציאה מהבטן את הכול – את תפוחי האדמה הטעימים והאקמול ואת כל התחושות שהיא לא רצתה להרגיש.

מעל האסלה היא יכלה להביט לגושי המזון שצפים בשירותים בעיניים ולדעת שכשהיא תוריד את המים הם יעלמו עם התחושות הכואבות.

ומאז גיל ארבע עשרה רותם בילתה דקות ארוכות בלהביט אל תוך האסלה ולבחון את כל התחושות שלה – הינה חתיכת הסלרי הזאת שבלעתי כשהוא לא התקשר, והינה גושים אדומים של עגבנייה כשהתקשרתי אליו והוא לא ענה, עיסה ורודה שהייתה פעם גלידה ועכשיו היא תחושת אכזבה שיורדת באסלה ונעלמת.

כל פעם שכעסו עליה הבטן של רותם הייתה מתחילה לכאוב והרצון להקיא... הכול השתלט עליה. לאט-לאט עם השנים היא למדה להקיא מילים ומשפטים על נייר, ועכשיו כשהיא כבר לא יכולה יותר היא כותבת איזה סיפור קצר.



מייסד: אלירן דיין
עורך אחראי: יאיר בן־חור
עורכת משנה: עמליה ויניק
איורים ועיצוב גרפי: רובי גורדון



twitter.com/motiv_magazine



motiv-magazine.co.il



info@motiv-magazine.co.il



facebook.com/motiv.magazine



bit.ly/motiv-whatsapp



bit.ly/motiv-youtube



[\(מוטיב כתב עת\) he.wikipedia.org/wiki/מוטיב](https://he.wikipedia.org/wiki/מוטיב_(כתב_עת))



instagram.com/motiv.magazine



יישומון "מוטיב" זמין להורדה חינם

